

С Т А Н О В И Щ Е

от

Доц. д-р Иван Стоянов Александров

Ръководител катедра Здравни грижи, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна, филиал Сливен

По отношение заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” №971 от 12.09.2017 г. за включване в Научно жури за защита на дисертационен труд на Лилия Иванова Ботева-Каракулева по професионално направление 3.2. „Психология“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“ с тема на дисертационния труд „Джендърни аспекти на мотивационната готовност за учебна дейност“.

1. Актуалност

Дисертантът разработва актуален проблем идващ от необходимостта за практическо приложение на психологическото знание. Научният проблем свързан със започване на образованието при децата, успешното им адаптиране и мотивиране за учебна дейност в училищна среда, може би винаги ще бъде на фокуса на вниманието на педагози и психолози.

Проблематиката по принципите на съвременните стратегии за обучение е свързана и с развитието на обучаващата среда, която да е ориентирана към създаване на условия, осигуряващи - стабилност на когнитивните структури и устойчивост на системите от знания в тях, гъвкаво прилагане на добре организирани бази знания и развитие на метакогнитивни умения. Тези изисквания насочват множество изследвания към спецификите, които могат да спомогнат за улесняването на тези процеси.

Своето място в тази проблематика имат и джендърните специфики на децата, и тяхната мотивация за учене. Разкриването на такива специфики, би допринесло за създаване на работещи модели, с цел подобряването на функционирането на малките хора в учебна среда.

2. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен в обем от 162 страници, структуриран в увод, три глави, заключение, девет приложения и списък на използваната литература, състоящ се от 168 източника – 127 на кирилица, 41 на латиница и 1 интернет сайт. Текстът съдържа 7 таблици, 8 фигури и една схема.

В първа глава адекватно са изяснени основни понятия свързани с научните аспекти на проблемите на мотивацията за учебна дейност. Разгледани са проблемите на субективната готовност за новата социална роля на ученик. Описани са научно-практическите подходи при разглеждане на мотивационната готовност за учебна дейност. В отделен параграф са разгледани възрастовите особености на 6-7-годишните деца и евентуалните им влияния върху формирането на мотивационна готовност за учебна дейност. Развита е идеята, че мотивацията за учебна дейност при децата от предучилищна възраст може да бъде различна при момчетата и момчетата.

Част от анализа от тази глава служи за аргументация на изследователската процедура.

Втора глава се състои от четири параграфа. В нея се разглеждат психологическите характеристики на училищната готовност на децата от предучилищна възраст, прави се класификация на видовете училищна готовност и се прави преглед на джендърните специфики в социализацията на 6-7-годишните деца. Издига се амбициозната идея за

подпомагане на динамиката в развитието на българските образователни стандарти свързана с джендърната проблематика и нейното значение за пълноценното включване на децата в учебния процес.

В трета глава са представени основните моменти от изследователската процедура и емпиричното изследване.

Целта на изследването и формулирана адекватно и е свързана с темата и основната насока на дисертационния труд. Задачите са оформени и съобразени с подпомагането на осъществяването на целта на изследването.

Формулираните хипотези обясняват главната теза на изследването.

Представените данни са обработени релевантни на скалираните величини и разпределенията статистически методи.

3. Препоръки към дисертационното изследване.

Към дисертационния труд имам следните препоръки (те са за подобряване на бъдещите научни изследвания на докторанта в засегнатата от него актуална проблематика):

- Желателно е при обзорите на бъдещи изследвания да бъдат включени повече източници от последните години публикувани в реферирани издания и издания с импакт фактор.
- Основни признаци за научната речева характеристика са целенасочеността и прагматичността. Ето защо, емоционалните езикови елементи не притежават особено значение за научните произведения. Бих препоръчал в бъдещи научни разработки включването само на точни, получени в резултат на продължителни наблюдения и научни експерименти сведения и факти.

Направените препоръки не променят положителната ми оценка за дисертационния труд и неговата значимост от гледна точка на научно-приложните приноси, които има. Те са посочени, за да подпомогнат докторанта да усъвършенства в бъдещи научни трудове научния апарат и начина на представяне на резултатите от емпиричните изследвания.

4. Научни и научно-приложни приноси.

Цялостно дисертационният труд дава основание за формулиране на приноси в следните основни насоки:

1. Проучени са връзките и отношенията на джендърните характеристики на 6-7-годишните деца при формирането на мотивационна готовност за учебна дейност.

2. Разработен е модел на джендърен подход за формиране мотивационна готовност на 6-7-годишните деца за учебна дейност.

3. Разработеният модел откроява наличието на потребност от създаване на система методи, съобразени с джендърните специфики на децата, чрез които да се стимулира повишаването на мотивацията за учебна дейност.

4. Доказват се връзките и отношенията на спецификата на външните фактори, върху субективната значимост на джендърните аспекти на мотивационната готовност за учебна дейност.

5. Направена е систематизация на основните изследователски перспективи, теории и детерминанти на конструкта джендър и влиянието му върху мотивационната готовност за учебна дейност.

6. В емпиричното изследване е установена за първи път връзката на пола на децата при мотивацията за учебна дейност.

7. Аргументира се необходимостта от акцентирание върху джендърните аспекти в развитието на когнитивните, перцептивните и логическите умения на децата.

Авторефератът отразява изцяло съдържанието на дисертационния труд. Основните части от дисертационния труд са представени в публикации под формата на статии и доклади от конференции.

5. Заключение

Лилия Иванова Ботева-Каракулева е развиващ се психолог и изследовател. Дисертационния труд показва в достатъчна степен научно-изследователската и психологично-практическа дейност, в която тя се развива.

Представената дисертация представлява актуално изследване в значима област на психологическото и педагогическо познание. Приносите са от теоретичен и приложно-практичен характер. Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури, при успешна защита, да гласуват за присъждането на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа и възрастова психология) на Лилия Иванова Ботева-Каракулева.

Варна
27.09. 2017г.

Изготвил становището:
Доц. д-р Иван Александров